

បរិក្ខារសាស្ត្រ

ឧទ្ទេសនាបដោយ

លោកមេធាវី អ៊ុច ប៊ុនី

លោកស្រីមេធាវី ទេព ប៊ុនល

22/10/2017

បតកសាសន៍ ឆឺជាអ្វី ?

ដឹង ផ្ទះរបស់ខ្ញុំប្រគល់អោយកូន...

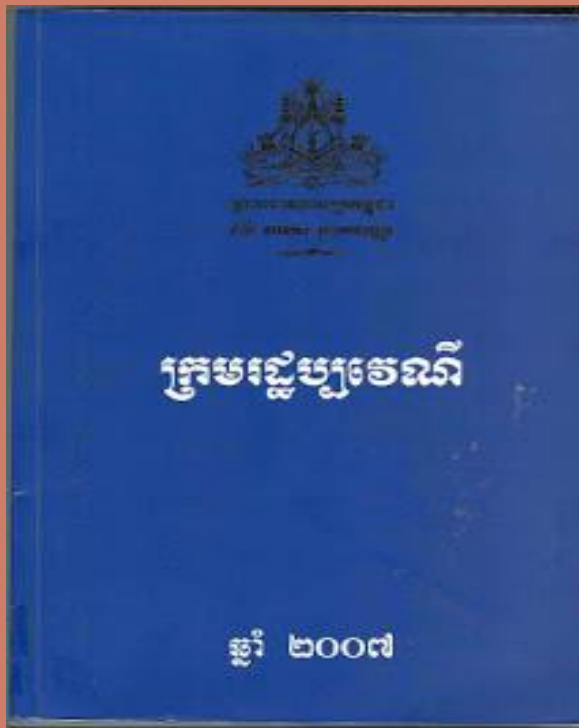

តើអ្វីទៅជាមតិកសាសន៍?

មតិកសាសន៍ ជាលិខិតបណ្តាំដែលបុគ្គល ម្នាក់បានធ្វើឡើងតាមទម្រង់ដែលកំណត់ ដោយច្បាប់ ដើម្បីបង្ហាញឆន្ទៈចុងក្រោយ អំពីការចាត់ចែងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ខ្លួន ជាអាទិ៍ បន្ទាប់ពីមរណភាព។

អ្វីទៅជាបកកសាសន៍?

ក្រ.រដ្ឋប្បវេណី

- បទបញ្ញត្តិទូទៅ (គ.រជ័្ម ១)
- បុគ្គល (គ.រជ័្ម ២)
- សិទ្ធិប្រត្យក្ស (គ.រជ័្ម ៣)
- កាតព្វកិច្ច (គ.រជ័្ម ៤)
- កិច្ចសន្យាសំខាន់ៗ (គ.រជ័្ម ៥)
- ការធានាកាតព្វកិច្ច (គ.រជ័្ម ៦)
- ញាតិ (គ.រជ័្ម ៧)
- សន្តតិកម្ម (គ.រជ័្ម ៨)
- អវសានប្បញ្ញត្តិ (គ.រជ័្ម ៩)

បាតកា

I ដំណាក់កាល រៀបចំ បតកសាសន៍

១. សមត្ថភាពក្នុងការធ្វើមតិកសាសន៍

២. ទម្រង់នៃមតិកសាសន៍

៣. ចំណុចដែលត្រូវសរសេរនៅក្នុងមតិកសាសន៍

៤. ការលុបចោលមតិកសាសន៍

II ដំណាក់កាល បង្កើតអានុកាពនៃបតកសាសន៍

III ដំណាក់កាល អនុវត្តបតកសាសន៍

I. ដំណាក់កាលបង្កើតមតិកសាសន៍

- នៅក្នុងដំណាក់កាលនេះ ជាដំណាក់កាលដំបូងដែលយើងត្រូវពិចារណាអំពី សមត្ថភាពរបស់បុគ្គលដែល មានបំណងធ្វើមតិកសាសន៍ តើគាត់ជាបុគ្គលដែលច្បាប់ទទួលស្គាល់នូវការបង្ហាញចន្ទៈរបស់គាត់ឬទេ ?
- នាពេលដែលគាត់តាក់តែងមតិកសាសន៍ តើគាត់ជាមនុស្សដែលមានស្មារតីល្អ យល់ដឹងអំពីទង្វើរបស់ខ្លួនឯងឬទេ ?
- តើគាត់ត្រូវតាក់តែងមតិកសាសន៍តាមទម្រង់បែបណា ?
- តើចំណុចអ្វីខ្លះដែលត្រូវសរសេរចូលក្នុងមតិកសាសន៍ ?

១. សមត្ថភាពក្នុងការធ្វើមតិកសាសន៍

- នៅក្នុងចំណុចនេះ យើងពិចារណាអំពី ២ ចំណុចដូចខាងក្រោម
- **សមត្ថភាពអាចធ្វើមតិកសាសន៍** និង **សមត្ថភាពនាពេលធ្វើមតិកសាសន៍** ។ បុគ្គលខ្លះ ជាបុគ្គលដែលត្រូវបានច្បាប់កំណត់ថា ជាបុគ្គលដែលមានសមត្ថភាព ឬ លក្ខណៈសម្បត្តិអាចធ្វើមតិកសាសន៍បាន ប៉ុន្តែ នាពេលដែលគាត់ធ្វើមតិកសាសន៍ គាត់អាចជាបុគ្គលដែលស្ថិតក្នុងស្ថានភាពដែលខ្វះសមត្ថភាពខាងឆន្ទៈ ហេតុនេះ ទើបច្បាប់ធ្វើការបែងចែកដូចខាងលើ ដើម្បីងាយស្រួល ក្នុងការវាយតម្លៃ ។

១. សមត្ថភាពអាចធ្វើមតិកសាសន៍

បានអាត្មាជីនភាព

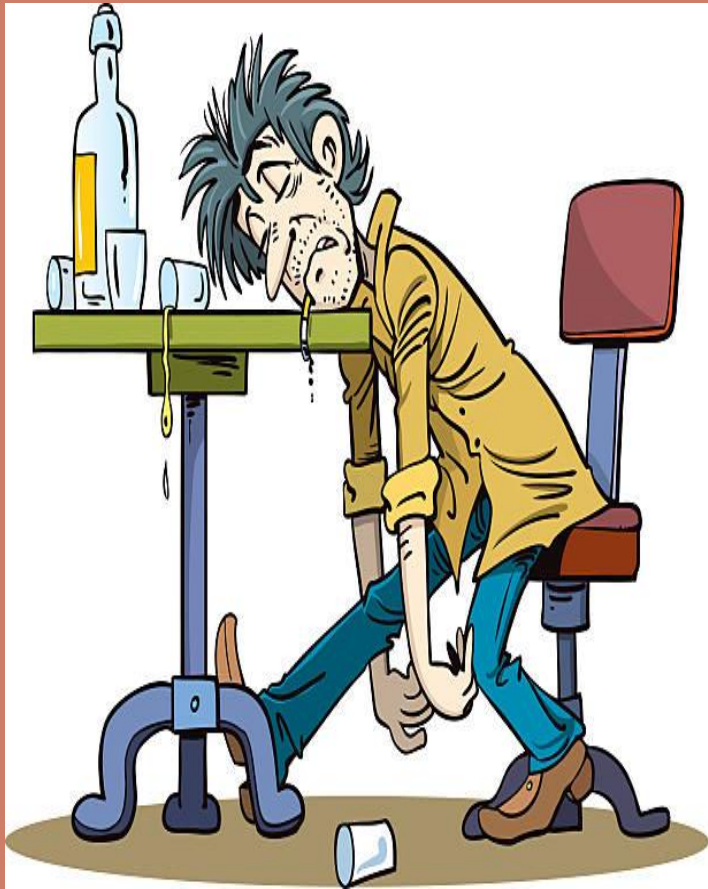
សមត្ថភាពអាចធ្វើមតិកសាសន៍៖ នីតិជន គឺជាបុគ្គលដែលច្បាប់កំណត់ថា អាចធ្វើមតិកសាសន៍បាន ហេតុនេះ អនីតិជន មិនអាចធ្វើមតិកសាសន៍បានទេ លើកលែងតែ អនីតិជនដែលបានទទួលអាត្មាជីនភាព (មាត្រា១១៦៨ កថាខណ្ឌទី១)។ ក្នុងករណី អនីតិជន ធ្វើមតិកសាសន៍ តើអ្នកតំណាងដែលច្បាប់បានកំណត់ អាចលុបចោលមតិកសាសន៍នោះដែរឬទេ ?

១. សមត្ថភាពក្នុងការធ្វើមតិកសាសន៍

- តើជននៅក្រោមអាណាព្យាបាលទូទៅ និង ជននៅក្រោមហិតុបត្តិ អាចធ្វើមតិកសាសន៍បានដែរឬទេ ?
- មាត្រា ១១៦៨ ពុំបានចែងកម្រិតសិទ្ធិរបស់ជនទាំងពីរប្រភេទនេះទេ ប៉ុន្តែចំពោះជននៅក្រោមរបបអាណាព្យាបាលទូទៅ ដើម្បីអាចធ្វើ មតិកសាសន៍បាន លុះត្រាតែបានបំពេញតាមមាត្រា ១១៦៧។

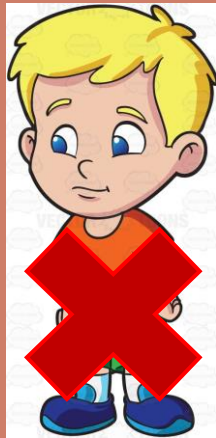
១. សមត្ថភាពនាពេលធ្វើមតិកសាសន៍

សមត្ថភាពនាពេលធ្វើមតិកសាសន៍៖ ម្ចាស់បណ្តាំ ត្រូវមានសមត្ថភាព នាពេលធ្វើមតិកសាសន៍ (មាត្រា ១១៦ ៩ នៃក្រម) ។

ឧទាហរណ៍ បុគ្គលម្នាក់ មានអាយុ ៣០ ឆ្នាំ គាត់មានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការធ្វើមតិកសាសន៍ ប៉ុន្តែ គាត់បានធ្វើមតិកសាសន៍ ក្នុងស្ថានភាពដែលគាត់ស្រវឹងដោយគ្រឿង ក្នុងករណីនេះ គាត់ពុំមានសមត្ថភាពនាពេលធ្វើមតិកសាសន៍នោះទេ ។

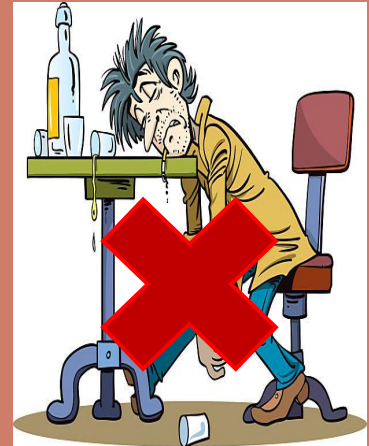
១. សមត្ថភាពក្នុងការធ្វើបតកសាសន៍

ទទួលបាន
អាត្មាជឺនភាព

ត្រូវបំពេញតាម
ទម្រង់ នៃមាត្រា
១១៧៦

១. សមត្ថភាពក្នុងការធ្វើបតកសាសន៍

ត្រូវបំពេញតាមមាត្រា ១១៧៩

២. ទម្រង់នៃមតិកសាសន៍

ការបង្កើតមតិកសាសន៍ គឺជាសេរីភាពរបស់ម្ចាស់បណ្ណាំ
ប៉ុន្តែ ដើម្បីឲ្យមានភាពងាយស្រួលក្នុងការបញ្ជាក់អំពីចន្ទៈ
ពិតប្រាកដរបស់ម្ចាស់បណ្ណាំ ក្រោយពេលគាត់ទទួល
មរណភាព ច្បាប់តម្រូវឲ្យ មតិកសាសន៍ ត្រូវតែបង្កើត
ឡើងក្នុងទម្រង់ ជាក់លាក់ណាមួយ ។
តើមតិកសាសន៍មាន ប៉ុន្មានទម្រង់ ?

២. ទម្រង់នៃមតិកសាសន៍

មតិកសាសន៍តាមទម្រង់ធម្មតា

មតិកសាសន៍តាមទម្រង់
ពិសេស

បន្ថែម

មាត្រា ១១៧៦
មាត្រា ១១៧៩
មាត្រា ១១៨១

មតិកសាសន៍ដោយលិខិត
ឯកជន មាត្រា ១១៧៤

មតិកសាសន៍ដោយលិខិត
សម្ងាត់ មាត្រា ១១៧៥

មតិកសាសន៍ដោយលិខិត
យថាភូតិ មាត្រា ១១៧៣

មតិកសាសន៍នៃជនដែលត្រូវជាប់
ឃុំឃាំងជាអាទិ៍ មាត្រា ១១៧៨

មតិកសាសន៍នៃជនដែលកំពុងជួប
គ្រោះថ្នាក់ជាបន្ទាន់ដល់អាយុជីវិត
មាត្រា ១១៧៧

២. ទម្រង់នៃមតិកសាសន៍

មតិកសាសន៍ដោយ
លិខិតឯកជន
មាត្រា ១១៧៤

- មតិកសាសន៍ ដោយលិខិតឯកជន
- (១) ម្ចាស់បណ្ណាំ ត្រូវសរសេរដោយផ្ទាល់ដៃ
- (២) ត្រូវមានចុះហត្ថលេខា និងកាលបរិច្ឆេទ
- (៣) ការបន្ថែម ឬ លុប ឬ កែប្រែផ្សេងទៀត ត្រូវបានហាមឃាត់ លើកលែងតែម្ចាស់បណ្ណាំ បង្ហាញនូវកន្លែងកែប្រែ ហើយសរសេរបន្ថែមនូវហេតុនៃការកែប្រែ និងចុះហត្ថលេខា។

၂. ဣဗြစ်လဲလှေဖန်ကလေး

២. ទម្រង់នៃមតិកសាសន៍

បញ្ហា ៖

- មតិកសាសន៍ ដែលផ្ដិតស្អាមម្រាមដៃ ជំនួស ហត្ថលេខា
- មតិកសាសន៍ ដែលធ្វើឡើងដោយមានវត្តមានរបស់សាក្សី
- មតិកសាសន៍ដែលធ្វើឡើងដោយមានប្រថាប់ត្រាមេធាវី
- មតិកសាសន៍ដែលធ្វើឡើងជាច្រើនច្បាប់
- មតិកសាសន៍ ដែលគ្មានចុះកាលបរិច្ឆេទ

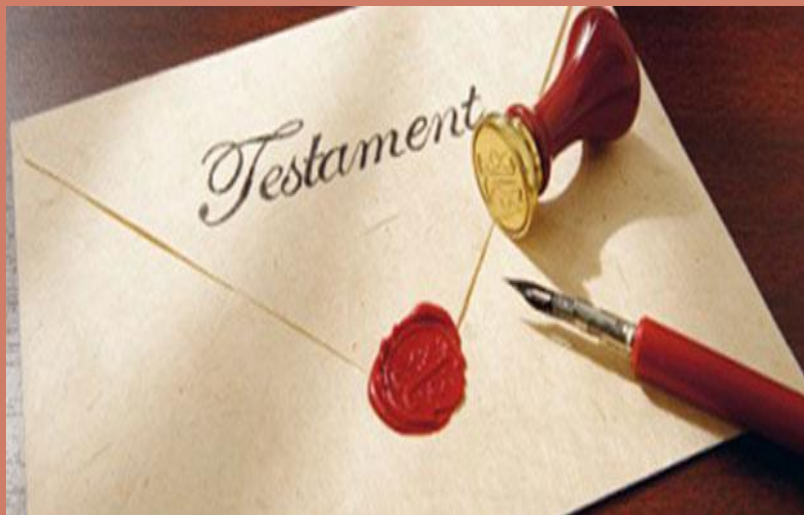
២. ទម្រង់នៃមតិកសាសន៍

- មតិកសាសន៍ ដោយលិខិតយថាភូតិ ៖
- ម្ចាស់បណ្តាំ ថ្លែងអំពីខ្លឹមសារនៃមតិកសាសន៍ នៅចំពោះមុខសារការី សាក្សីយ៉ាងតិច២ នាក់។
- ម្ចាស់បណ្តាំ សាក្សី សារការី ត្រូវចុះហត្ថលេខាលើលិខិតនោះ ។

មតិកសាសន៍ដោយលិខិតយថាភូតិ មាត្រា១១៧៣

២. ទម្រង់នៃមតកសាសន៍

មតកសាសន៍ដោយលិខិត
សម្ងាត់ មាត្រា១១៧៥

- មតកសាសន៍ដោយលិខិតសម្ងាត់៖
- (១) ម្ចាស់បណ្តាំ ធ្វើមតកសាសន៍
ហើយដាក់ក្នុងស្រោមបិទជិត។
- (២) ម្ចាស់បណ្តាំ ត្រូវយកលិខិត
ដែលបានបិទជិតនោះ ឲ្យសារការី
ចុះនិទ្ទេស ។

៣. ចំណុចដែលគ្រួសារស្រុកស្រែសម្រួល មតកសាសន៍

ការកំណត់ចំណែកមតិក

មាត្រា ១១៨២

ការកំណត់វិធីបែងចែកមតិក

មាត្រា ១១៨៣

អនុប្បទានទ្រព្យសម្បត្តិ

មាត្រា ១១៨៤
មាត្រា ១១៨៥

ការកំណត់អ្នកប្រតិបត្តិមតិកសាសន៍

មាត្រា ១១៨៦

ផ្សេងៗ

មាត្រា ១១៨៧

៣. ចំណុចដែលត្រូវសួរសេរីក្នុង បត្រកសិសន្និ

■ ការអំណាចចំណែកបតិក ៖

១. ទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ខ្ញុំទាំងអស់ (លុយ ដី ឡាន ម៉ូតូ) ប្រគល់ឲ្យ
កូនទាំង៣នាក់របស់ខ្ញុំក្នុងចំណែកស្មើគ្នា ។

១. ដីដែលមានទីតាំងនៅភ្នំពេញ ខ្ញុំប្រគល់ឲ្យ កូនខ្ញុំទាំងបីនាក់ ក្នុង
ចំណែកស្មើគ្នា ។

១. លុយដែលមានចំនួន ៥០០០០ ដុល្លារ នៅក្នុងធានា Y ខ្ញុំប្រគល់ ឲ្យ
កូនខ្ញុំទាំងបីនាក់ ក្នុងចំណែកស្មើគ្នា ។

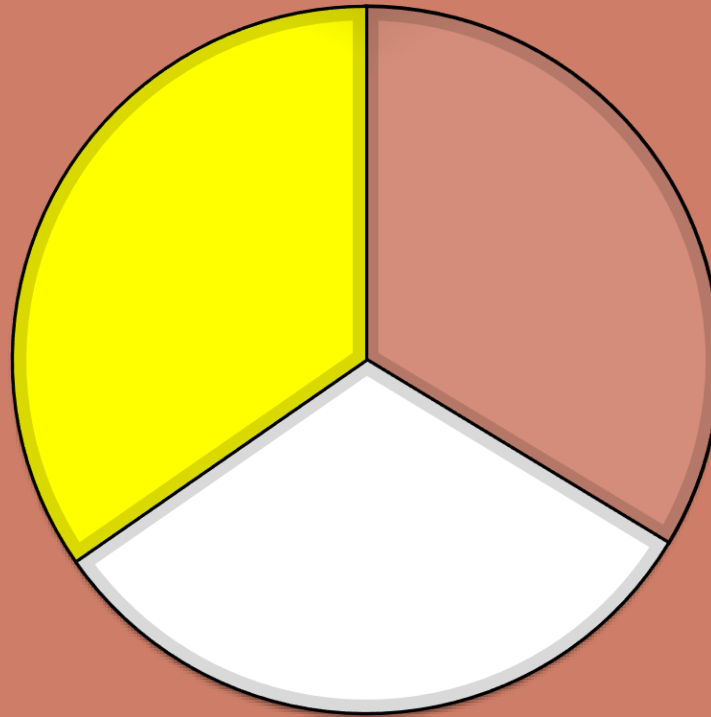
၈. ဗိုလ်ကုဗ်ဖိဗ်လ်ကုဗ်ကုဗ်ကုဗ်ကုဗ်ကုဗ် ဖုကုကုကုကုကု

A B C

៣. ចំណុចដែលគ្រូសរសេរក្នុង ធាតុសរសេរ

ដាក់ម្ចាស់ទិដ្ឋភាព មួយភាគបីម្នាក់

■ A ■ B ■ C

៣. ចំណុចដែលគ្រួសារស្រុកស្រែស្មៅស្រែង មកកសាងសំណង់

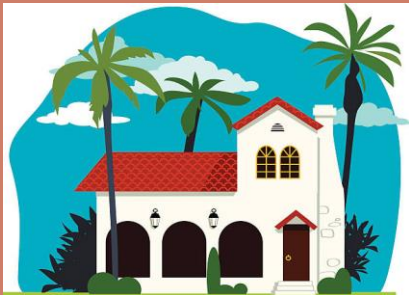
វិធីបែងចែកមតិ

សន្ទតិជី SA

សន្ទតិជី SB

សន្ទតិជី SC

៣. ចំណុចដែលត្រូវសរសេរក្នុង មតិកសាសន៍

■ បញ្ហា៖

- នៅក្នុងមតិកសាសន៍ខ្លះ មតិកជន សរសេរមិនច្បាស់ ដែលយើងមិនអាចកំណត់បានថាជាវិធីបែងចែកមតិក ឬ ជាអថ្មីយទាន ហេតុនេះត្រូវប្រើប្រាស់ការសន្មតដើម្បីកំណត់ឲ្យបានច្បាស់ (មាត្រា ១១៨៥) ។

<p>មតិកជន X មានទ្រព្យសម្បត្តិ ដី និងលុយសរុបចំនួន ១៥០០ ដុល្លារ មានកូន A B C មតិកសាសន៍កំណត់ថា កូន A ទទួលបាននូវដី ដែលមានតម្លៃ ៧០០ ដុល្លារ ។</p>
--

៣. ចំណុចដែលត្រូវសួរសេរីក្នុង មតិកសាសន៍

មតិកជន X មានទ្រព្យ
សម្បត្តិ ដី និងលុយសរុប
១៥០០ ដុល្លារ មានកូន
A B C
មតិកសាសន៍កំណត់ថា
កូន A ទទួលបាននូវដី
ដែលមានតម្លៃ ៧០០
ដុល្លារអាមេរិក។

- តើក្នុងមតិកសាសន៍ នេះជាការ
កំណត់វិធីបែងចែកមតិក ឬ
ជាអច្ច័យទាន ?
- ដោយសារ ភាពមិនច្បាស់លាស់
ហេតុនេះមាត្រា ១១៨៥
- ក៏ថាខណ្ឌទី១ សន្មតថា
- **ជាវិធីបែងចែកមតិក**

៣. ចំណុចដែលត្រូវសួរសេរីក្នុង មតិកសាសន៍

- បើតម្លៃនៃទ្រព្យដែលបានកំណត់នោះ មានចំនួនលើសពីចំណែកមតិក របស់សន្តតិជន នោះត្រូវសន្មតថា បានកំណត់ចំណែកមតិក (មាត្រា១១៨៥)។ ហេតុនេះ កូន A ដែលទទួលបាននូវដី មានតម្លៃ ៧០០ ដុល្លារអាមេរិក ត្រូវបានសន្មតថា ជាការកំណត់ចំណែកមតិក
- តើលុយដែលនៅសល់ ៨០០ដុល្លារ ត្រូវបែងចែកដូចម្តេច? តើ A អាចទទួលបានចំណែកពីលុយនោះដែរឬទេ?

៣. ចំណុចដែលត្រូវសរសេរក្នុង មតិកសាសន៍

- ដោយសារ A ទទួលបានដី ដែលមានតម្លៃ ៧០០ដុល្លារ ដែលសន្មតថា មតិកសាសន៍បានកំណត់អំពីវិធីបែងចែកមតិក ហើយតម្លៃនៃដីនោះ មានចំនួនលើសពី ចំណែកមតិករបស់សន្តតិជន
- (៥០០ដុល្លារ) ត្រូវបានសន្មតថា បានកំណត់អំពីចំណែកមតិកហេតុនេះ A មិនអាចទទួលបានចំណែកពីលុយ៨០០ដុល្លារនោះទេ។ លុយដែលនៅសល់៨០០ដុល្លារ ត្រូវបែងចែកស្មើ គ្នារវាងសន្តតិជន B & C ។
- សន្តតិជន អាចទទួលបានអច្ឆ័យទាន លុះត្រាតែមានខ្លឹមសារច្បាស់លាស់ជាអច្ឆ័យទាន ដូចជា មតិកជន X ផ្តល់អច្ឆ័យទាន...

៤. ការលុបចោលមតិកសាសន៍

ម្ចាស់បណ្ណាំ អាចលុបចោលមតិកសាសន៍ មួយភាគ ឬ ទាំងមូល ពេលណាក៏បាន ប៉ុន្តែម្ចាស់បណ្ណាំមិនអាចបោះបង់សិទ្ធិលុបចោល មតិកសាសន៍បានឡើយ (មាត្រា ១១៨៨ នៃក្រម) ។

តើការលុបចោលមតិកសាសន៍ ត្រូវធ្វើតាមវិធីណាខ្លះ ?

៤. ការលុបចោលមតិកសាសន៍

ធ្វើមតិកសាសន៍ប្តី
(លុបចោលមតិកសាសន៍
ដោយទម្រង់)

មាត្រា១១៨៩

ចាត់ចែងកម្មវត្ថុនៃមតិក
(លុបចោលមតិកសាសន៍ដោយ
ការចាត់ចែងនាពេលនៅរស)

មាត្រា១១៩០

ការបំផ្លាញច្បាប់ដើមមតិកសាសន៍
(ការលុបចោលដោយការបដិសេធ
មតិកសាសន៍) ឬ បំផ្លាញកម្មវត្ថុ
នៃមតិកសាសន៍

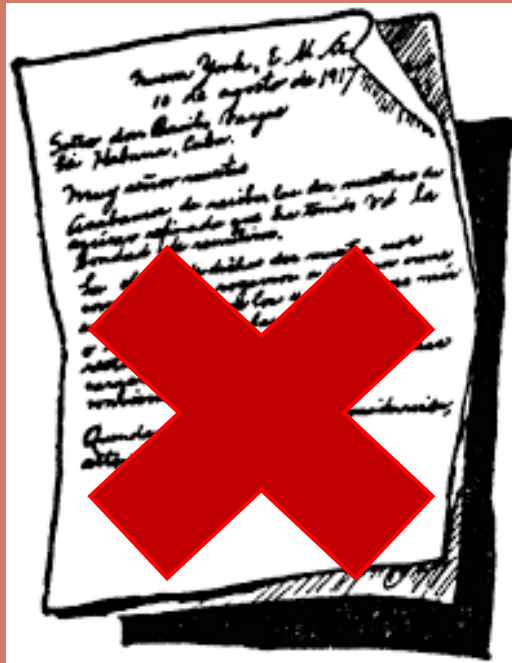
មាត្រា១១៩១

៤. ការលុបចោលមតិកសាសន៍

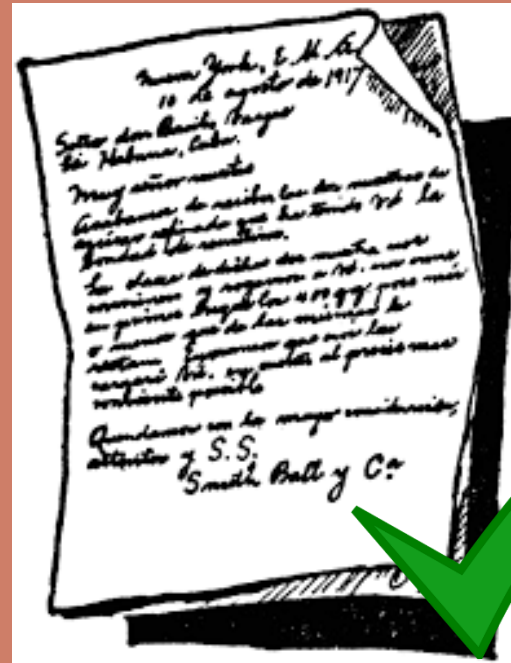
ម្ចាស់បណ្ណាំ ធ្វើមតិកសាសន៍ថ្មី ៖ ការធ្វើមតិកសាសន៍ថ្មីនេះ ម្ចាស់បណ្ណាំអាចបញ្ជាក់ច្បាស់អំពីការលុបចោល មតិកសាសន៍មុន ឬ ធ្វើមតិកសាសន៍ថ្មី ដែលមានខ្លឹមសារ ផ្ទុយពីមតិកសាសន៍មុន ។ មតិកសាសន៍ថ្មី អាចបង្កើតឡើងតាមទម្រង់ ផ្សេងពីមតិកសាសន៍មុនបាន ឧ. មតិកសាសន៍មុន ធ្វើឡើងតាមទម្រង់យថាភូត មតិកសាសន៍ថ្មី ធ្វើឡើងតាមទម្រង់លិខិតឯកជន មតិកសាសន៍ថ្មី មានអានុភាពលុបចោល នូវមតិកសាសន៍ចាស់ ។

មាត្រា ១១៨៩ នៃក្រម

୫. କାବ୍‌ଲୁ ପତ୍ରୋର ପଠନ କରା ନାହିଁ

୨୧୧

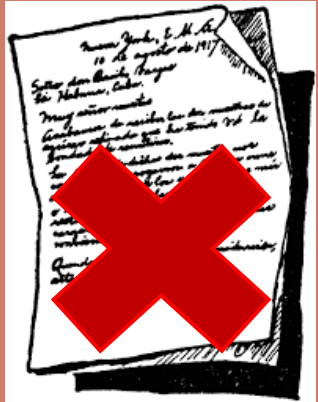

୨୧୨

៤. ការលុបចោលមតិកសាសន៍

- ការចាត់ចែងទ្រព្យដែលជាកម្មវត្ថុនៃមតិកសាសនានៅរស់៖
- ម្ចាស់បណ្ណាំមិនចាំបាច់ធ្វើមតិកសាសន៍ថ្មីដើម្បីលុបមតិកសាសន៍ចាស់ទេ ប៉ុន្តែស្ថានភាពនេះ ច្បាប់ចាត់ទុកថា ម្ចាស់បណ្ណាំបានលុបចោលមតិកសាសន៍ ត្រង់ផ្នែកនោះ ។ ឧ. ម្ចាស់បណ្ណាំ សរសេរក្នុងមតិកសាសន៍ថា ដីL ត្រូវបានឲ្យកូនA ប៉ុន្តែ ១ខែក្រោយមក ម្ចាស់បណ្ណាំបានលក់ដីនោះ ក្នុងករណីនេះ ទោះបីជា ម្ចាស់បណ្ណាំមិនបានលុបចោលចំណុចនោះក៏ដោយ ការចាត់ចែងកម្មវត្ថុនៃមតិកសាសន៍របស់ម្ចាស់បណ្ណាំ មានអានុភាពលុបចោលនូវមតិកសាសន៍។

៤. ការលុបចោលបត្រកសាសន៍

១

២

កិច្ចសន្យា
លក់ទិញ

៤. ការលុបចោលមតកសាសន៍

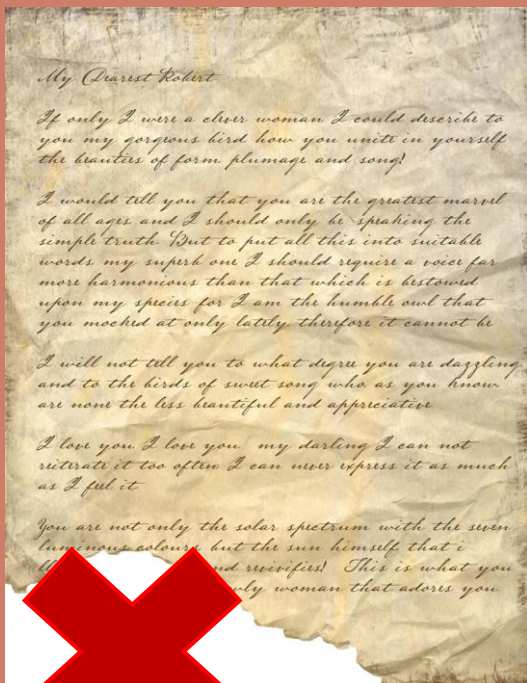
បញ្ហា ៖

ក្នុងករណីមតកសាសន៍ចែងថា ឡានរបស់ខ្ញុំ មួយគ្រឿងដែលមានតម្លៃ ៨០០០០ដុល្លារ ឲ្យទៅកូនB ប៉ុន្តែក្រោយមក ឡាននោះ ត្រូវ Y ខ្ចីប្រើ និងបានបង្កគ្រោះថ្នាក់ចរាចរណ៍ បណ្តាលឲ្យ ឡាន រងការខូចខាត តើចាត់ទុកថា មតកសាសន៍នោះ ត្រូវបានលុបចោលឬទេ ?

ករណីនេះ ពុំចាត់ទុកថា ម្ចាស់បណ្តាំបានលុបចោលមតកសាសន៍ទេ ហើយទោះបីជាសន្តតិជន មិនអាចធ្វើលទ្ធកម្មចំពោះវត្ថុនោះក៏ដោយ សន្តតិជន អាចទាមទារសំណងពីតតិយជនដែលបានធ្វើឲ្យខូចខាតវត្ថុនោះ មាត្រា១២០៩ នៃក្រម។

៤. ការលុបចោលមតកសាសន៍

ម្ចាស់បណ្តាំ បំផ្លាញមតកសាសន៍ ឬ កម្មវត្ថុនៃមតក៖
ក្នុងករណីម្ចាស់បណ្តាំ បំផ្លាញមតកសាសន៍ច្បាប់ដើម
ដូចជា ហែកមតកសាសន៍ចោល គូសចោល ឬ ធ្វើឲ្យ
មើលមិនយល់ នូវខ្លឹមសារនៃមតកសាសន៍ ចាត់ទុកថា
ម្ចាស់បណ្តាំ លុបចោលមតកសាសន៍ ។ ឧ. មតក
សាសន៍ចែងថា សណ្ឋាគារនៅរតនៈគីរី ត្រូវប្រគល់ឲ្យ
កូន C បន្ទាប់មក ម្ចាស់បណ្តាំបានយក ទឹកលុបទៅ
លុបលើត្រង់ពាក្យនោះ ឬ គូសចោល ឬ ហែកចោល
មតកសាសន៍ ផ្នែកនេះត្រូវបានលុបចោល។

មាត្រា១១៩១ នៃក្រម

៤. ការលុបចោលមតកសាសន៍

បញ្ហា ៖

ក្នុងករណី សន្តិគមន៍ បានបំផ្លាញមតកសាសន៍ ឬ កែប្រែមតកសាសន៍ តើចាត់ទុកថា មតកសាសន៍បាត់បង់អានុភាពដែរឬទេ ?

មាត្រា ១១៩១ អនុវត្តចំពោះតែករណីដែលមតកជនបំផ្លាញមតកសាសន៍ តែប៉ុណ្ណោះ ហេតុនេះ បើតតិយជន ជាអ្នកបំផ្លាញមតកសាសន៍ជាគោលការណ៍ មតកសាសន៍មិនបាត់បង់អានុភាពនោះទេ។ មានន័យថា បើការបំផ្លាញនៅអាចមើលខ្លឹមសារយល់ នោះ ត្រូវអនុវត្តតាមមតកសាសន៍ ប៉ុន្តែ បើមិនអាចមើលយល់ទេ មតកសាសន៍ ត្រូវបាត់បង់អានុភាព ហេតុនេះ ត្រូវអនុវត្តសន្តតិកម្មតាមច្បាប់ ឬ សន្តិគមន៍ធ្វើការពិភាក្សាគ្នាធ្វើការបែងចែកមតិក។³⁷

II. ដំណាក់កាលបង្កើតអានុភាព នៃ មតិកសាសន៍

មតិកសាសន៍ បង្កើតអានុភាពនៅពេលដែលម្ចាស់បណ្តាំ
ទទួលមរណភាព ប៉ុន្តែបើមតិកសាសន៍ មានភ្ជាប់នូវ
លក្ខខណ្ឌបង្អង់ មតិកសាសន៍មានអានុភាព នៅពេលដែល
ម្ចាស់បណ្តាំបានទទួលមរណភាព ហើយ លក្ខខណ្ឌ បង្អង់
នោះ ត្រូវបានបំពេញ។

មាត្រា១១៩៤ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី

II. ជំនាក់កាលបង្កើតអានុភាព នៃ មតិកសាសន៍

១. មតិកសាសន៍ចែងថា ផ្ទះតែមួយគត់របស់ខ្ញុំ ខ្ញុំនឹង
ប្រគល់ឲ្យ ក្លឹបប្រុសរបស់ខ្ញុំ នៅពេលដែលគេមានអាយុ
២០ឆ្នាំ មតិកសាសន៍នេះ មានអានុភាពនៅពេលដែល
ក្លឹបនោះមានអាយុ២០ឆ្នាំ ហើយ ម្ចាស់បណ្តាំបានទទួល
មរណភាព។

II. ដំណាក់កាលបង្កើតអនុកាតព នៃ មតកសាសន៍

ឧ. មតកជន X ទទួលមរណភាព ០១.០១.២០១៧ ហើយបាន
បន្សល់ទុកនូវលិខិតបណ្តាំ ចែងថា៖

ប្រគល់លុយ ២០០០០ដុល្លារ នៅក្នុងធនាគារ ក ឲ្យ A

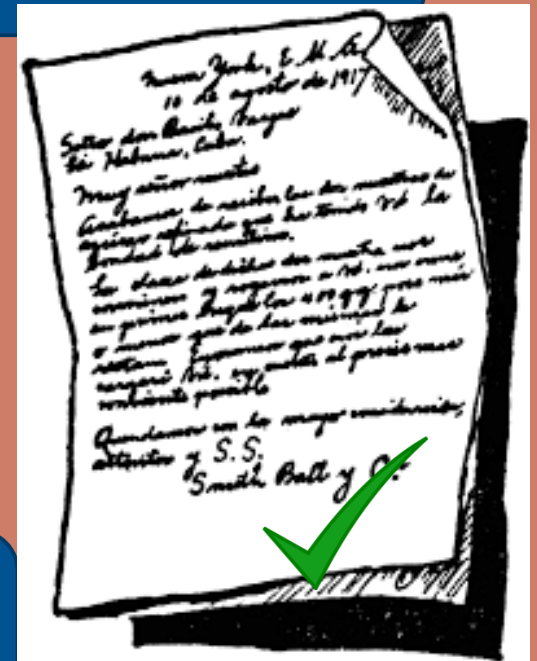
ប្រគល់ដី L ឲ្យទៅ B ក្នុងករណីនេះ B មានកម្មសិទ្ធិលើដី L នៅថ្ងៃទី
០១.០១.២០១៧ ហើយ A ទទួលបានលុយចំនួន ២០០០០ដុល្លារ

ទោះបីជា ខ្លួនមិនទាន់បានទៅដកលុយនោះពីធនាគារក៏ដោយ។

II. ដំណាក់កាលបង្កើតអន្តរជាតិ នៃ បតកសាសន៍

មតិក៍ជំនទទួលមរណភាព
០១.០១.២០១៧

មតិក៍

សន្មតិជំន
០១.០១.២០១៧

II. ដំណាក់កាលបង្កើតអានុភាព នៃ មតិកសាសន៍

- ចំពោះការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុ ដោយមូលហេតុសន្តតិកម្ម តាមមតិកសាសន៍ ត្រូវមានអានុភាពនៅពេលដែលមតិកជន ទទួលមរណភាព ឬ លក្ខខណ្ឌបង្អង់ត្រូវបានបំពេញ ហេតុនេះ សន្តតិជន នឹងទទួលបានកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុ នៅពេលដែល មតិកសាសន៍បង្កើតអានុភាព ទោះបីជា មិនទាន់បានចុះបញ្ជីផ្ទេរ កម្មសិទ្ធិពីឈ្មោះរបស់មតិកជន មកឈ្មោះ សន្តតិជនក៏ដោយ។

III. ដំណាក់កាលអន្តរកាលក្នុងមតិកសាសន៍

១

ការបញ្ជាក់មតិកសាសន៍

២

ការពិភាក្សាបែងចែកមតិ

៣

ធ្វើនីតិវិធីផ្សេងៗដើម្បីទទួលទ្រព្យជាក់ស្តែង

III. ដំណាក់កាលអន្តរក្រុមមតិកសាសន៍

១

ការបញ្ជាក់មតិកសាសន៍

ការបញ្ជាក់មតិកសាសន៍ តាមមាត្រា១២១៣ គឺជាការបញ្ជាក់អំពី អត្ថិភាព នៃមតិកសាសន៍ ចំនួនទំព័រ និងរូបរាង ឬ ស្ថានភាពនៃ មតិកសាសន៍ ពោលគឺ មិនមែនបញ្ជាក់អំពីភាពត្រឹមត្រូវ ឬ មោឃភាព នៃ មតិកសាសន៍ឡើយ ។

ការបញ្ជាក់ត្រូវធ្វើឡើងតាមនីតិវិធីរៀងក្តីរបស់រដ្ឋប្បវេណីមិនមែនបណ្តឹង ។

III. ដំណាក់កាលអន្តរកាលបញ្ជាក់តាមមតិយោបល់

- គ្រប់ប្រភេទនៃមតិយោបល់ទាំងអស់ ត្រូវ ធ្វើការបញ្ជាក់តាមបញ្ញត្តិនៃ មាត្រា១២១៣ លើកលែងតែ មតិយោបល់ដោយលិខិតយថាភូត។
- ចំពោះមតិយោបល់តាមទម្រង់ពិសេស (មតិយោបល់របស់ជនដែលជួបប្រទះគ្រោះថ្នាក់ដល់អាយុជីវិត) ត្រូវធ្វើការបញ្ជាក់ចំនួន ២ដង គឺ បញ្ជាក់តាមបញ្ញត្តិនៃមាត្រា១១៧៧ និងបញ្ជាក់តាមបញ្ញត្តិមាត្រា ១២១៣។

III. ដំណាក់កាលអន្តរក្នុងមតកសាសន៍

២

ការពិភាក្សាបែងចែកមតិ

- ជាធម្មតា ក្នុងករណី មានមតកសាសន៍ សន្តតិជន ត្រូវអនុវត្តតាមខ្លឹមសារនៃមតកសាសន៍នោះ ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើ មតកសាសន៍ មិនបានកំណត់ឲ្យបានច្បាស់លាស់អំពីវិធីបែងចែកមតិទេ ដើម្បីអាចបែងចែកទ្រព្យជាក់ស្តែងបាន សន្តតិជនទាំងអស់ អាចធ្វើការពិភាក្សាបែងចែកមតិ ផ្សេងពីអ្វីដែលមានកំណត់នៅក្នុងមតកសាសន៍ (មាត្រា១២៦៦)។ ប៉ុន្តែ ក្នុងករណី មិនអាចធ្វើការពិភាក្សាបែងចែកមតិបានទេ តុលាការជាអ្នកបែងចែក ។

III. ដំណាក់កាលអន្តរក្រុមភាសាសាសន៍

មតិភាសាសាសន៍កំណត់ថា ទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ខ្ញុំទាំងអស់ (ដី លុយ និងឡាន) ត្រូវប្រគល់ឲ្យ កូន ABC

- មតិភាសាសាសន៍នេះ មានន័យថា ទ្រព្យសម្បត្តិទាំងអស់ ត្រូវស្ថិតនៅក្នុងស្ថានភាព កម្មសិទ្ធិអវិភាគរបស់ ABC ក្នុងករណីនេះ គេអាចធ្វើ ការពិភាក្សាបែងចែកមតិភាសាសាសន៍ ដោយកំណត់ថា A ទទួលបានដី Bបានលុយ C បានឡាន ។

III. ដំណាក់កាលអន្តរក្រុមភកសាសន៍

៣

ធ្វើនីតិវិធីផ្សេងៗដើម្បីទទួលទ្រព្យជាក់ស្តែង

- ជាធម្មតា មតិក ត្រូវបានផ្ទេរមកសន្តតិជន នៅពេលដែលមតិកជន បានទទួលមរណភាព ប៉ុន្តែ ធាតុពិត យើងត្រូវការបំពេញនីតិវិធីមួយចំនួនដើម្បីទទួលបានទ្រព្យទាំងនោះ។
- ករណីមតិក គឺជា លុយដែលមតិកជនទុកនៅក្នុងធនាគារ
- តើត្រូវធ្វើដូចម្តេចដើម្បីដកលុយក្នុងធនាគារបាន ?

III. ដំណាក់កាលអន្តរកាលក្នុងមតិកសាសន៍

ត្រូវការសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការ ទើប
ធនាគារយល់ព្រមដកលុយឲ្យ

- ១. បង្ហាញ សំបុត្រកំណើត (បញ្ជាក់អំពីអត្តសញ្ញាណរបស់សន្តតិជន) សៀវភៅគ្រួសារ (បញ្ជាក់ចំនួនសន្តតិជន) សំបុត្រមរណភាព (បញ្ជាក់ថាម្ចាស់គណនីបានស្លាប់)
- ២. បង្ហាញ មតិកសាសន៍ ឬ កិច្ចព្រមព្រៀងបែងចែកមតិក
- ៣. សៀវភៅគណនី លេខគណនី ជាអាទិ៍

III. ដំណាក់កាលអន្តរក្នុងបតកសាសន៍

ករណីអចលនវត្ថុ តើត្រូវធ្វើនីតិវិធីចុះបញ្ជី ឬ យ៉ាងណា ?

ក្នុងករណី ការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុ ពីមតកជន មក សន្តតិជន បង្កើតអានុភាពដោយមិនចាំបាច់ចុះបញ្ជី ។ សន្តតិជន មានកម្មសិទ្ធិលើដី នៅពេលដែលមតកជន បានទទួលមរណភាព (អានុភាពនៃមតកសាសន៍) ។ ប៉ុន្តែ ដើម្បីអាចផ្ទេរកម្មសិទ្ធិទៅ តតិយជន ដូចជាករណី សន្តតិជន លក់ដីនោះ ឲ្យទៅតតិយជន លុះត្រា តែបានផ្ទេរពីឈ្មោះមតកជន មកឈ្មោះសន្តតិជន ទើបអាចផ្ទេរកម្មសិទ្ធិពីឈ្មោះសន្តតិជន មកឈ្មោះតតិយជនដែលជាអ្នកទិញបាន។

III. ដំណាក់កាលអន្តរក្រុមភកសាសន៍

ត្រូវការសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការ ទើប
អាចចុះបញ្ជីបាន

ចំពោះការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុ ដោយមូលហេតុសន្តតិកម្ម
(សន្តតិកម្មតាមច្បាប់ **មតកសាសន៍** ការពិភាក្សាបែងចែកមតិក) បើមតកសាសន៍កំណត់ថា ឲ្យដីទៅ A ក្នុងមតកសាសន៍ ដីនោះនឹង
ក្លាយជាកម្មសិទ្ធិរបស់ A នៅពេលម្ចាស់ទ្រព្យ ឬម្ចាស់បណ្តាំ បាន
ទទួលមរណភាព ដោយមិនត្រូវការសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការ
នោះទេ។

အာရုံစိုက်မှု၊ အားလုံး ခံနိုင်စွမ်း နှင့် အချိန်

